

"Małżeństwo Kreczyńskiego" nr w Teatrze Polakim.

"W każdym domu są pieniądze... na pewno są... trzeba tylko wiedzieć, gdzie są ukryte..." mówi bohater sztuki Aleksandra Suchowo-Kobyłina p.t. "Małżeństwo Kreczyńskiego". ~~Pieniądze~~. Pieniądze i gra, gra i pieniądze - jedno dla drugiego, oto motory akcji doskonałej, ostrej komedii Suchowo-Kobyłina, którą już za kilka dni zobaczymy na scenie Teatru Polakiego.

"Małżeństwo Kreczyńskiego" jest pierwszą częścią trylogii dramatycznej Suchowo-Kobyłina p.t. "Obrzy z przeszłości", opartej dopiskiem "pisak z natury...". Życie Suchowo-Kobyłina obfitowało w wypadki. Zamieszany w długoletni proces o sabójtwo - poznał przekupstwo i sepsucie carskich urzędników policyjnych i sądowych; podróżując po całej Rosji i prowadząc ożywioną działalność gospodarczą (osukał rudę na Syberii, zakładał cukrownię, gorzalnianicę i młyny) stykał się z różnymi przedstawicielami rosyjskiego ziemianstwa i kupiectwa, mieszkał w Moskwie i Paryżu - poznał międzynarodowy "wielki świat", świat obłudników i szulerów, świat zabaw i sepsucia. Ale trzy części Trylogii: "Małżeństwo Kreczyńskiego", "Sprawa" i "Śmierć Tariatkina" - to nie tylko rodzajowe obrázky. Suchowo-Kobyłin maluje życie wiernie, ludzie jego są prawdziwi, ale ukazani w krzywym zwierciadle, czasem w ostrym, prawie groteskowym skrócie. Szczególnie w "Sprawie" i "Śmierci Tariatkina", których tematem są podłe machinacje, kłótnie i przekupstwo carskich "czynowników" od najniższych policyjantów po najwyższe osobistości, operuje Suchowo-Kobyłin satyrycznym skrótem i chwytami teatralnymi. Styl jego bliski jest teatrowi Gogola w doskonałych przykładach postaciach Rasplujewa czy Tariatkina, bliski teatrowi Iwanowa w uwrotności teatralnej, w monologach do publiczności.

Śmiała, ostrąpolecamie treść sztuk Suchowo-Kobyłina, by przytoczyć tylko wykład o zapówkach w "Sprawie" czy słynny monolog Tariatkina "Nie ma na świecie sprawiedliwości, nie ma i wspól-

uczucia: gniecie silny słabego, objada wyty głodnego; obdiera bogaty ubogiego..." - spowodowała gwałtowną akcję censury carskiej przeciw wystawieniu "Sprawy" i Snierci Terieżkina", a wstrząsanie wywołane wywołaniem milczenie prasy mimo zdecydowanych sukcesów "Małżeństwa Kreczyńskiego", wystawionego po raz pierwszy w 1855 roku.

Fabula "Małżeństwa Kreczyńskiego" jest właściwie sensacyjna, osnuta na prawdziwym zdarzeniu z branką, które miało miejsce w Moskwie na kilka lat przed napisaniem sztuki. Dla nas szczególnie ciekawy jest fakt, że bohaterem tej afery był Polak, dawny lokaj Radziwiłła, Apollo Krysiński, który podawał się za hrabię i dłuższy czas grasował w najlepszych towarzystwach moskiewskich. Niektórzy aktorzy rosyjscy podkreślali ten związek bohatera sztuki w jego polskim pierwowzorem przez polskie wymawianie jego nazwiska.

"Świątka Kreczynkawa" jest jedną z najpopularniejszych sztuk teatralnych w Rosji. Właściwie od wieka prawie nie opuszcza ona desek scenicznych. Najwięksi aktorzy rosyjscy brali w niej rolę Rasplajewa, Kreczyńskiego czy Murawskiego.

W teatrze wrocławskim zobaczymy tę komedię w przekładzie Bohdana Korszeniewskiego, w reżyserii Edmunda Wiercińskiego, i w koncepcji opracowania scenograficznym Marcina Wenzla. Jako Rasplajew wystąpi Feliks Żukowski, jako Kreczyński - Józef Piersacki, Murawski - Jan Wiśniewski, Atujewa - Janina Mertynowska, Lidka - Barbara Krafftówna, Wielkin - Stanisław Jasiukiewicz. W pozostałych rolach: Stanisław Janowski, Zbigniew Skowronski, Ryszard Michałek, Mieczysław Dembowski i Cyryl Przybył.